

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

ДІАЛОГ ЗІ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ

**Доступ до джерел інфомації для
моніторингу заходів країн – членів СОТ
у сфері технічного регулювання**

Київ
квітень 2017

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Цей документ підготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу. За зміст цього документа несе відповідальність Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. Зміст документу в жодному разі не може бути витлумачений як такий, що відображає позицію Європейського Союзу.

Автор: Зайцева Світлана, провідний науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень і політичних консультацій»

Своєчасний доступ до змістовної та повної інформації для всіх українських виробників, експортерів, імпортерів є вирішальним фактором при здійсненні ними виробничої, зовнішньоекономічної діяльності, оперативному та стратегічному плануванні. Державні органи України як в центрі так і на місцях, загалом дотримуючись принципу прозорості, забезпечують доступ до інформації - розміщують тексти міжнародних договорів, законів, законопроектів та інших нормативно-правових актів та їх проектів, які впливають на щоденну діяльність компаній та окремих підприємців, зокрема у сфері експортно-імпоротної діяльності та відповідних митних процедур.

Проте доступність, повнота та належний вигляд такої інформації не завжди відповідають очікуванням представників українського бізнесу. Досить часто український бізнес стикається з тим, що інформація:

- не повна та/або застаріла,
- розпорошена по сайтах декількох відомств, і буває суперечливою,
- відсутня можливість отримання оперативних якісних роз'яснень,

Пошук та аналіз займає значний часовий та людський ресурс, якого у бізнесу (особливо МСБ) не має. Зазвичай, про нові заходи технічного регулювання, стандарти та вимоги українські компанії дізнаються від своїх компаній – партнерів у країні експорту.

Представники іноземних компаній не можуть отримати переклади з української відповідних актів і завчасно з ними ознайомитись, змушені самі робити переклади, які не завжди бувають якісними.

Дотримання принципу прозорості на міжнародному рівні є зобов'язанням України (як і всіх інших країн - членів) в СОТ та згідно угод про вільну торгівлю, які уклала Україна. Зобов'язання виконується країнами – членами СОТ зокрема в частині надання повідомлень щодо заходів уряду в сфері технічного регулювання. Відповідно в Україні існує система відстеження нормативно-правових актів країн-членів СОТ через обмін нотифікаціями, за яку відповідає Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Разом з цим на сайті Світової організації торгівлі (СОТ) можна самостійно отримати доступ до нотифікацій користуючись платформою ТВТ ІМС (<http://tbtims.wto.org/>), де можна знайти всі нотифікації щодо заходів країн у сфері технічного регулювання відповідно до сформульованого запиту англійською, французькою або іспанською.

Спільними зусиллями Департаменту з економічних і соціальних питань ООН (DESA), СОТ та Міжнародним Торговельним Центром (МТЦ, International Trade Centre - ITC) була запущена у тестовому режимі нова система *ePing* (<http://www.epingalert.org/en>), яка дозволяє відстежувати нотифікації країн-членів СОТ у сфері технічного регулювання (Угода про технічні бар'єри в торгівлі) та санітарних та фіто-санітарних заходів (Угода про застосування санітарних та

фітосанітарних заходів). Система працює у відкритому доступі на підтримку як урядів країн, так і їх бізнесу, як ще один канал доступу до відповідних нотифікацій.

Загальну інформацію щодо торговельної статистики, у разі необхідності, можна отримати на сайті СОР через портал Integrated Trade Intelligence Portal (I-TIP) за посиланням https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/itip_e.htm.

Тут знаходиться найбільш повна база даних щодо торгівлі товарами та послугами, у тому числі нотифікованих до СОР не тарифних заходів країн – членів, інформація щодо регіональних торговельних угод, тощо. Загалом через портал можна знайти інформацію стосовно понад 39 000 заходів торговельної політики країн- членів СОР.

Зазначені матеріали розміщуються мовою оригіналу, тобто знання принаймні англійської є вирішальним при змістовній роботі з таким джерелом інформації. Переклад займає певний час і нажаль не завжди буває професійним і точним, як наслідок виникає потреба у додаткових запитах на та уточненнях, які не можна направити на сайти та отримати індивідуальну консультацію.

База даних з моніторингу торговельних заходів країн СОР (Trade Monitoring Database <http://tmdb.wto.org/>) надає інформацію щодо торговельних заходів урядів з 2008 (період кризи), коли за згодою країн – членів СОР було доручено Секретаріату СОР готувати спеціальні звіти щодо заходів, які мають обмежувальний характер для торгівлі.

В свою чергу МТЦ розробив ряд механізмів для бізнесу, якими можна користуватись, здійснюючи пошук відповідної інформації щодо стану ринків, обсягів імпорту/експорту товарів чи товарних груп <http://www.trademap.org/Index.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>.

Таким чином використовуючи відповідні сайти, можна самостійно здійснити пошук, відбір та подальший більш детальний аналіз потрібної інформації за умови чіткого розуміння критеріїв пошуку та вільного володіння іноземною мовою (англійською, французькою, іспанською -однією з офіційних мов СОР).

В Україні функцію забезпечення доступу до інформації щодо заходів в сфері торговельної політики інших країн – членів СОР виконує структурний підрозділ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України - Департамент доступу до ринків та взаємодії з СОР, він здійснює моніторинг всіх нотифікацій, які офіційно надходять від країн – членів СОР.

Така робота по суті окрема функція Департаменту, спеціалісти якого володіють іноземними мовами, мають відповідну кваліфікацію і досвід аналізу нотифікацій від країн – членів СОР, надання нотифікацій від імені України. За 2016 рік спеціалістами Департаменту було опрацьовано 3008 нотифікацій щодо технічних, санітарних та фіто-санітарних та інших заходів країн – членів СОР.

Відбір та більш детальний аналіз нотифікацій здійснюється на предмет потенційного впливу того чи іншого заходу країни-членна СОТ на українського виробника і торгівлю тим чи іншим товаром або товарною групою. Спеціалісти Департаменту оцінюють нотифікації за наступними базовими критеріями:

- 1) чи є значні обсяги експорту по даному товару;
- 2) чи існує відповідне виробництво в Україні (потенційний експорт);
- 3) горизонтальні заходи універсального застосування.

Відповідні інформаційні бюлетені за результатами такого аналізу публікуються українською мовою на сайті МЕРТ за посиланням: <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=InformatsiiaZaPovidomlenniamiZKrain-chlenivSot>

Важливо розуміти, що, якщо це заходи, які нотифікуються як проекти нормативних актів чи законів, бізнес асоціації, виробники, експерти можуть подавати фахові коментарі та пропозиції до таких актів, надсилаючи їх на ел. пошту: ep@me.gov.ua.

На сайті МЕРТ надані роз'яснення щодо формату подання таких коментарів <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=262d4ea7-266f-452e-ac3d-f793a3093302&title=RekomendatsiiSchodoFormatuPredstavlenniaKomentariv>

Від Департаменту можна отримати консультації та додаткові пояснення у робочому порядку, у тому числі як готувати коментарі та пропозиції до технічних регламентів інших країн – членів СОТ.

Фаховий і обґрунтований коментар з боку зацікавлених бізнес асоціацій чи окремих виробників сприятиме формуванню позиції України при обговоренні заходів технічного регулювання в Комітеті з технічних ба'єрів в СОТ, а отже запобіганню невинновданому застосуванню нетарифних заходів, які часто бувають відвертою перешкодою в торгівлі.

Висновки та рекомендації:

З огляду на зазначене вище отримання повного доступу до інформації щодо застосування країнами-партнерами, у тому числі ЄС, технічного регулювання є надвичайно важливим, а іноді і критичним, для стабільної роботи українських виробників і розвитку їх експортного потенціалу.

Відповідний підрозділ МЕРТ - Департамент доступу до ринків та взаємодії з СОТ, спеціалісти якого мають фахову підготовку і значний практичний досвід роботи на регулярній основі надають:

- своєчасний і постійний доступ до офіційних нотифікацій та попередній аналіз нотифікацій (інформації);

- анотацію відповідних нотифікацій українською мовою із посиланням на оригінальні джерела та тексти нормативних актів;
- робочі консультації щодо підготовки коментарів до проектів технічних регламентів та інших заходів країн – членів СОТ.
- тренінги для українського бізнесу та державних службовців з питань принципів та правил відповідних Угод СОТ, роботи з джерелами інформації, тощо.

У свою чергу більш тісна взаємодія між МЕРТ та українськими виробниками в сфері моніторингу та аналізу нотифікацій щодо заходів технічного регулювання матиме декілька позитивних наслідків :

- значно сприятиме поінформованості українського бізнесу щодо заходів країн – членів СОТ та зокрема ЄС у сфері технічного регулювання,
 - сприятиме підвищенню спроможності українських виробників надавати обґрунтовані професійні коментарі до проектів таких нормативних актів інших країн, таким чином формуючи або підсилюючи позицію України для представлення у Комітеті СОТ з технічних бар'єрів,
 - сприятиме практичній реалізації приватно-публічного діалогу зі сприяння торгівлі,
 - сприятиме реалізації можливостей, які відкриває Угода АА/ПВЗВТ з ЄС в частині розвитку торгівлі та експорту за рахунок розбудови регуляторної співпраці між урядовими органами України та ЄК з метою запобігання необґрунтованим заходам у сфері технічного регулювання, як з боку ЄС так і з боку України.
-